

Előfizetési feltételek:
 helyben házhoz hord-
 va vagy vidékre postán
 küldve
 Egész évre 6 frt — kr
 Fél évre 3 frt — kr
 Negyedévre 1 frt 50 kr

Hirdetések díja:
 □ centiméterenként 3
 kr. Kereskedők és gyá-
 rosok külön árkedvez-
 ményben részesülnek.
 Bélyegdíj 30 kr.

Nyilttér sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztői Iroda

és
 kiadóhivatal:

CIRNER és LINGNER
 Főter 38. szám alatt,
 hova úgy a lap szelle-
 mi részét illető köz-
 remények, mint az
 előfizetések és
 hirdetések bér-
 mentesen küldendők.

Kéziratok nem adat-
 nak vissza.

Tiszta bor.

„Apponyi gróf nyíltan és határozot-
 tan felnyitja a nemzeti párt ajtait a re-
 vizionisták előtt.“ Ezt nem talán vala-
 melyik ultraliberális lap írta, hanem
 maga az ultraklerikális „Magyar
 Állam“, őszintén gratulálva a nemes
 grófnak, hogy nyílt kérdésnek
 hagyja az egyházpolitikai törvények
 megváltoztatását. Ugyancsak egy másik
 ultramontan lap, az „Alkotmány“, el-
 várja a nemzeti párti „hithű“ választók-
 tól, hogy most már emelt fővel fogják
 követelni a revíziót; hisz Apponyi
 gróf egy feddő szót sem talált a nép-
 párti reakció ellen, sőt a szabad-
 elvűség nevében (ipsissima verba!)
 helyeselte is.

A nemzeti párt vezére tehát végre-
 valahára tiszta bort töltött azok po-
 harába, akik abban a reményben rin-
 gatták magukat, hogy előbb-utóbb ő, a
 „nemzet vezére“ is azok sorában fog
 harcolni, kik Magyarország szabad-
 elvű haladását és belső békéjét
 hordozzák szívükön. Ipolysághon a leg-
 határozottabb alakban megegyeztetve az
 ugynevezett fuzió szándékát, sőt még

annak lehetőségét is. Kijelenti, hogy a
 szabadelvű párt ellen kész a harezot
 egész erővel folytatni és kéri elvtársait,
 mondjanak le a kormányrajutás gondo-
 latáról. „Aki kegyelmét kér, az menjen
 oda! Engem — úgy mond — e disz-
 telen menet élén nem fognak látni
 soha!“

Ez őszinte szavak nélkül is, a beszéd
 tárgyi részéből, mindenki megérthette
 volna, hogy Apponyi gróf harezot és
 csak harezot akar. Egyházpolitikai,
 gazdasági, közjogi és személyes
 harezot...

Horánszky Nándor, a nemzeti párt
 elnöke, egy héttel a vezér nyilatko-
 zata előtt erősen elítélte a néppárti reak-
 ciót s a revíziós fészkelődéseket. Appo-
 nyi Ipolysághon ajtót nyitott Zichy
 Nándoréknak. Horánszky Szepsiben
 gazdasági alapra kívánta szervezni a
 jövő pártalakulást. Apponyi Ipolysághon
 határozottan perkorreszkálta ezt a me-
 thodust és a maga részéről csak holmi
 „nemzeti“ meg „erkölcsi“ moti-
 vumokért rajong. Horánszky egy szóval
 sem említette az ugynevezett nemzeti
 aspirációkat. Apponyi a legéleseb-

ben domborította ki ismét a közjogi,
 nevezetesen a katonapolitikai ellentéte-
 ket. Kezdődik tehát újból az áldatlan
 közjogi herce-hureza, akárcsak nagyobb
 gondja nem volna ennek a szegény
 hazának, mint a csendőr-kardbojt színe
 és a harmadik katonai akadémia leendő
 székhelye. Horánszky nyugodt, többnyire
 tárgyilagos, szinte békés hangon
 szólt. Apponyi ellenben most is gunyolódó,
 személyeskedő volt. A pártelnök
 helylyel-közzel oly előzékeny, szelíd
 hangokathallatott, hogy néhányan, akik
 különös látnoki szímmal vannak meg-
 áldva, egyenesen a fuzió közvetítését
 vélték kiolvashatni a szépsi beszédből.
 A pártvezér Ipolysághon kiméretlen volt
 és sértő, akárcsak a hangban is egye-
 nesen Horánszkyt akarta volna deza-
 vuálni...

Azok a lényeges különbségek, melyek
 a két vezérlő párttárs és elvbarátok (?)
 legutóbbi nyilatkozatai közt fennállanak,
 újból éles világításba helyezik a nem-
 zeti párt zilált belső viszonyait,
 másrészt meg mutatják azt, mily alapos
 volt azoknak tamaskodása, akik régtől
 fogva kétségbe vonták a fuzió lehetőségét.

TÁRCZA.

Prolog.

A szept. hó 17. diszeldadás alkalmára írta és szavalja:

Gyárfás üdön.

Magyar nemzet! népe szabadságnak,
 Szent s magasztos napra virradál!
 Fennállásod ezredik évében
 Üdvözlünk ma, szeretett hazám!

Ezer éve ama dicső napnak,
 Árpád apánk hogy megszerze téged...
 Ezer évnek fénye, dicsősége:
 Feledhetlen a te szent emléked!

Ezer év múlt... millió veszély közt...
 Török, tatár, francia és német
 Egyesülve ellened meg annyi,
 Elveszteni nem bírtanak téged!...

Mint a szikla, álltal rendületlen;
 Szembe néztél minden harezczal, vészszel,
 Akik kartácsützzel jöttek reád,
 Visszaverted őket pusztá kézzel!...

Híred, neved ezer év előtt már
 Betöltötte az egész világot —
 Megtoróltad szent hazám te mindig
 Aki téged, aki magyart bántott!...

Nem féltetek, édes magyar hazám,
 Legszebb földje az egész világnak,

Élni fogsz te fényben, dicsőségben,
 Míg a földön csak egy magyart látnak.

Elmúlt ezer évnek dicsősége
 Lelkesítsen, gyujtson lángra téged:
 Üdv, boldogság, szeretet és béke
 Tölt majd úgy be jövő ezer évet!...

Rendületlen hűséged a trónhoz,
 Az képezze életed jelszavát;
 Harezban, vészben vedd meg úgy, mint eddig,
 A legelső magyart — a királyt!

Egy szent fohász minden magyar ajkán
 Rezegje át a jövő hajnalát!
 Magasságos Istenünk az égben:
 Soká éltesd a magyar Királyt!...

Gyógyíthatatlan.

Szegény fiút holtan találtak
 Egy fényes úri ház előtt;
 Mellette ott hevert a fegyver,
 Melylyel beteg szívebe lőtt.

Egy-két sor írást is találtak
 Zsebében a szíve felett:
 „Gyógyíthatatlan nagy betegség
 Vitt a halálba engemet.“

Szép, gazdag asszony fenn a házban
 Ott térdel a kereszt előtt
 S zokogja egyre: „Oh, miért, hogy
 Nem volt szabad szeretnem őt!“...

Szabó Jenő.

Te hozzád.

— Írta: Marossy László. —

Hogyha majdan eltávoztam,
 Megsíratsz-e engemet?
 Lesz-e csak egy könyved értem,
 Értem, aki úgy szeretet?!

Száll-e arra, merre mentem,
 Száll-e csak egy sohajod?
 Távozásom, elválásom,
 Mondde, nélkül nem hagyod?

És ha leszek messze, távol,
 Lelked szárnyat ölt-e majd,
 S keresed-e gondolatban
 Azt, aki csak hozzád ohajt?

És ha hozzák csendes esték
 Boldog múlt emlékeit,
 Szólsz-e majd epedve, vágyva:
 „Oh, miért nincs ő is itt?!“

S hogyha végre hírdül adnák:
 „Hived már hozzád megyen“ —
 Szeretnéd-e, hogy az idő
 Százszor oly sebes legyen?

Számlálnád-e szívdobogva
 Lassan menő perceket,
 Ki-kínéznél ablakodból,
 S hogyha nem jön, kin neked?

És ha jönnek, — és ha látnál,
 Sirva futnál-e elém,
 Ott levén a mennyországot
 Kedvesednek kebelén?!

Fuzió tehát nem lesz, mert Apponyi gróf nem akarja, s mert a szabadelvű többség rászorulva nincs. De lesz beolvadás. A nemzetipárti ellenzék liberális elemei közül sokan ott fogják hagyni azt a meddő táborot, mely intranzigens tiltakozásban véli kimeríteni hazafias kötelességét.

Nemzetközi agrár-kongresszus.

Budapest, szept. 19.

Örömmel üdvözljük a sok idegen országból érkezett szakértő urakat a magyar fővárosban, hol az agrár-válság megbeszélése végett összejöttek, hogy segítséget találjanak oly viszás és rossz állapotok ellen, melyek számára a világon még senki sem találta meg az igazi orvosságot. Üdvözljük az urakat és reméljük, hogy saját szemlelétükből meg fognak győződni, a kultúra mily magas fokára emelkedett Magyarország s hogy nincs utalva a külföld jóakaró szellem támogatására, hanem inkább szellemi és anyagi tehetsége alapján minden európai nemzet kell hogy a legkészségesebben fogadja el egyenjogú munkatársnak. Ausztriából, Angliából, Francia- és Németországból — stb. — érkeznek az urak, üdvözljük őket és kerjük, értessék meg a mi agrár-tulzónkkal, hogy az agráriusoknak nem szabad politikai pártot képezniök és az agrarizmus köpenye alatt pártpolitikát üzniök, ha azt akarják, hogy komolyan vegye őket a bel- és a külföld.

Az agrár-mozgalom Európa minden államában az érdekelt mezőgazdákat csoportosította, csak Magyarországon vetette le szociális jelleget és öltözött egy örült pártpolitika rongyos ruhájába. Ha létezik agrár-válság, úgy szenved alatta minden mezőgazda párt- és valláskülönbség nélkül. Ha baj van, melyen a mezőgazdaság érdekében segíteni kell, akkor az áldásos tevékenységnek nem szabad megállnia ama megkülönböztetés előtt, melyet a politikai vagy val-

lasi meggyőződés szokott tenni. És végül be kell látni, hogy a magyar gazdasági viszonyokat nem lehet egy nemzetközi kaptafára huzni, hogy azok kivételesek, nem párhuzamosak semmiféle külföldi viszonyokkal. A magyar agrár-válság számára csak magyar gazdasági politika létezik, nem pedig nemzetközi orvosság.

Midőn dr. Darányi Ignác a nemzetközi mezőgazdasági kongresszus élére állt, okos politikai tettet cselekedett elődeivel ellentétben. Festetich és Bethlen kárhóztatták az agrarizmust; Darányi fölkeresi azt, hogy okokkal meggyőzze, nem pedig a hatalom fegyverével küzdjön ellene. Darányi agrárius a javából; de az érellyes tett és okos cselekvési mód agráriusa ő, nem pedig a frázisoké és megvesztegető jelszavaké. Mióta a magyar mezőgazdaság terén Darányi kezében van a kormány-pálcza, sok másképpen lett és jobban. Ő a mezőgazdaság protektora, védnöke, elősegítője lett és kivette az agrarizmus kezéből az éles pártpolitika fegyverét. A magyar mezőgazdaság érdekeit a párt-körökből az állami ténykedés terére vitte és ezzel legnagyobb bizonyítékát adta államférfiúi képességének.

És a nemzetközi mezőgazdasági kongresszus protegalásával Darányi Ignác földművelésügyi miniszter újabb bizonyítékát adta annak, hogy a magyar agrár-válságot csak nemzeti módon lehet megoldani és hogy a magyar agráriusoknak nem volt igazuk, mikor a nemzetközi agrarizmus-hoz appelláltak. Ebben a kérdésben „Hungaria fara da se!”

(„P. Corr.”)

A közművelődés.

Lezajlottak a különböző kongresszusok napjai. Elmondhatjuk, hogy a millennium alkalmával, hála az Égnek, a híresztelt kolera-járvány helyett csak a kongresszus-járvány dühöngött. Nincs az a társadalmi tényező, mely ne akart volna érvényesülni

most az ezredik évben. S mintha az ezredik évet önmagunk megjutalmaztatására akarnók felhasználni, épp most álltak elő a kongresszusokon a különböző kenyérkereset módjával elégedetlen emberek, hogy saját zsebeikre orvoslást találjanak.

Nem mondom, hogy minden kongresszusnak ez volt a célja; sokan csak mulatni és bankettezni akartak, sokakat pedig a szereplési viselkedet hozott össze kongresszusokba; volt azonban néhány olyan kongresszus is, amely üdvös eredménnyel járt.

Ilyen a tanító-kongresszus, mely azonban nem mozgott teljesen abban a mederben, melyben mozognia kellett volna, hogy konkrét eredményeket hagyjon hátra; ilyen volt a tűzoltók kongresszusa, hol többet dolgozhattak volna; ilyen most a technikusok kongresszusa és végül ilyen, sőt első sorban ilyen a közművelődési egyesületek országos és nagyfontosságú kongresszusa.

Sok kongresszust tartottak és fog még lefolyni egy néhány, de mindnek összevéve sem tulajdoníthatunk olyan fontosságot, mint a legutóbbiak.

Épp azért első sorban örömmel konstataljuk a külső sikert. Ott láttuk az összes vármegyék intelligenciájának számottevő küldöttségeit, a nagy magyar társadalom legkiválóbb tényezőit, akik csakugyan hivatják arra, hogy a közművelődés fölkeresze bajnokai gyanánt fölléphessenek.

Végig tekintettünk a díszes gyülekezeten, melynek célját im összefoglaljuk:

Mi lehet hivatása a közművelődési egyesületek kongresszusának?

Ápolni kell a magyar közszellemet, terjeszteni kell az általános nemzeti művelődést, egységessé tenni az önálló nemzeti államot. Amit nem lehet keresztülvinni és elérni hatalommal, parancsszóval, fegyverrel, azt el kell érnie a nagy magyar társadalom mindent megmozgató és megszilárdítási tudó erejének. Föl kell buzogni az ősi jó magyar vérnek és nem szabad nemzetünknek

S szólnál-e e pillanatban,
Mint miképen mondanám:
„Legyen áldott a nagy Isten,
Nagyobb áldás ott fenn, itt lemm
Nem szállhat már énreám!”

Házasságbontás.

Kedves barátom!

Tehát mégis valót beszélt a hír és te el akarsz válni a feleségedtől, attól a hideg, de becsületes asszonytól?! — Ujból akarod megvetni életboldogságod alapját és olyan — hogy is mondjam csak . . . olyan másfél családot alapítani: felesmás-gyermekekkel?

Én ezt eddig pletykának tartottam, de tegnap, a mint futólag megláttalak: halvány arczod mogorva kifejezése által hiteles igazsággá változott előttem a kósza hír.

Te is fiam Brutus?

„Keresed a boldogságot,
Egy nem ismert idegent
Járód érte a világot
S kerülöd — ha megjelent!”

. . . Különböznél-e hidd, hogy visszaelek a régi barátság jogával és prédikálni akarok. Eszemben sincs! Távol áll előttem a dogma, még távolabb az új házassági törvénynek az a szakasza, a melyik utasítással szolgál arra nézve, hogy milyen színekkel kell lefesteni azt a házasságot, melyet fölbontani akarunk. A dogmáról beszéljen veled a pap, a paragrafusról az ügyvéd. Emezzel csavargat-

hatja miattam a tényeket addig, míg a törvénnyel összevágunk, vagy a törvényt addig, míg a tényekkel megegyezik, a vallás szolgálja pedig hadd hirdesse neked: a morált! Nem zavarom czirkulusait; az én álláspontom egészen más.

Nincsen abban semmi különös, ha valaki elválik attól az asszonytól, kiért valamikor rajongott, kinek hűséget esküdött, aki gyermekének anyja, ki őt szerette és szereti, amde az újság ingerével többé nem bír és szilárd akaraterejével néha boszantja is. A házaselek természete nem illik egymáshoz, tehát legjobb, ha elválnak. Az érdeknek ezt a józan érvelését nem dönti meg semmiféle morál. Mert arra, amit a morál papol, azt fogod mondani magadban: „ez szépnek ugyan szép, de reám nézve nem jó.” Már pedig én — így folytatja benső titkos hangja tovább — nem éretydíjra pályázni, hanem élni akarok: boldogan, szerencsésen.

És ebben neked kétségtelenül igazad van. Irántad érzett barátságból ugyanezt az egoista álláspontot foglalom el én is. De ugy-e bár: kis fiadnak az érdekét nem tekinted a saját érdekkörödön kívül álló idegen dolognak? Hiszen az a büszkeség, melyet az apa érez, mikor az ő kis csemetéjére rátekin, önére gyakorolt hízogó hatásában fölért. . . legalább is egy újonnan kötött szerelmi viszonynak hízogó hatásával.

Az asszony, a feleséged, idegen vér, eltaszitható; de a kis fiad, kinek ereiben a te véred folyik, a te énednek folytatása, megérdemel egy kis figyelmet.

A te érdekkörödre nézve tehát nem lehet közömbös, hogy fiadnak testileki fejlődése apai hiúságnak vagy büszkeségnek mennyit fog kamatozni. Mert ha az a kettős házassági rendszer, mely a felbontásból származni szokott, a gyermek szívének megártana: annak te is kárát vallanád.

Számítgassuk kalmár-módon a jövő esélyeit.

Te elváltasz. Két-három év múlva újra nőstülz. Második házasságból is születnek gyermekek. Szeretni fogod ezeket is. Hiszen a szülői szeretet olyan, mint a virágillat: nem jut kevesebb egynek azért, mert többben élvezik.

De vajjon ő, a kis fiad, éppen úgy fogja szeretni feltestvéreit, mint ahogy azok szeretik egymást, akik nem másfél, hanem egy — családból születtek?

Ha fiad kamasz éveiben léha divat-majom, később pedig türes lelkű stréber lesz, akkor ebből nem származhatik érzelmi — különbség. Mert az emheri kreaturának ez a speciese érdek és szeretet között kapcsolatot létesít, párhuzamosságot teremt. Csak azt szeretik, a kitől hasznot húznak, s szeretik addig, amíg a haszon tart. De ha fiad fér-

ön-önmagát a kozmopolita népek közé dojni. Ápolni kell a honszerelmet, mely szinten egyesít, ápolni kell az állam nyelvét és társadalmi együttműködéssel egységessé kell tenni magát a nemzetet, mely ma még valóságfelekezeti harcok és nemzetiségi izgatások állandó színhelye.

Mik Magyarországon a közművelődési egyletek? A magyar kultúra hathatós terjesztői. És nem-e az idők, a bekövetkezett nehéz korszak napjai hozták létre az egyleteket? avagy első közművelődési egyesületünket, az Erdélyrészi Magyar Közművelődési Egyletet nem az idő hozta létre? Nem az idő, a kor teremtette meg az ő embereit, kiknek lelkeben fölébredt a hazafias vágy, agyában a nemes öntudat, segíteni e haza soknyelvű társadalmán?

Igen, a feltárt veszélyek hajtották hazánk fainak ereit a közművelődési egyletek ihlett táborába. S ezt a lelkesült táborot harcra és munkára készen, ime, most találjuk az ország szívében, hogy a második ezredév küszöbén határozzon és irányt adjon a jövő nagy problémái felett. Leszálltak Erdély bérceiről az ősi solymok, elzarándokoltak fellegvárunkból a felvidékek gyér számu magyar őrszemei, mind, akikben magyar szív, magyar szellem lakozik, ide sereglettek a magyar metropolisba, hogy a nagy tenyezők bennük és velük egyesüljenek, tömörüljenek és ezzel akciójuk kiváló fontosságát is feltüntessék.

Az impozáns, nagyszámu megjelenés a külső sikert jelenti; a kongresszus határozatai és elfogadott indítványai jelentik a belső sikert, a kongresszus valódi értékét.

Ez a siker egy szóval: A magyar társadalom mozgósítása. Mert ez alkalommal vallják be és ismerjék el a nemzetiségi is, az egész magyar társadalom és így a magyar nép nevében jöttek össze és határoztak a közművelődési egyletek országos tanácskozásukon.

Avagy van magyar ember, ki a közművelődési egyletek nemes céljával egyet nem értene? Erre nem is kell felelet. Csak a

nemzetiségi gondolkodás és érzések mást: féltik nyelvüket, mit a magyar bántani nem akar; és azt hiszik, hogy nyelvtől, szokásaitól, erkölcsüktől akarják megfosztani őket ez egyesületek. Pedig a mi cselünk nem egyéb, mint egységesítés erőszak nélkül, a tradíciók tiszteletben tartásával.

A magyar toleráns, méltányosság, körültekintés, testvéri érzelmek vezetik polgártársainak megítélésben és nem uralkodni akar testvéreire, hanem az országot akarja uralni és azt akarja, hogy azok, kik ez országban laknak, mind magyaroknak tekintsek magukat, akik szintén urai ez országnak. A magyar nem ismer jobbágyot, vazallust, alattvalót, csak honpolgárt; a magyar nem ismer „jogtalan népet“, hanem csak köteleltségteljesítést kíván haza és királya iránt egyaránt minden nyelvű polgártársától.

És ezt jogosan kívánhatjuk meg és kívánhatjuk meg a közművelődési egyletek, melyeknek missziójuk persze nem lehet más, mint a magyar kultúra és a magyarság fejlesztése.

Mi arról nem tehetünk, ha vannak oly elfogult, tulzó irigyeink, kik ezt tőlünk rossz néven veszik. Az állam hivatalos nyelvét az állam iránti tiszteletből is meg kellene tartania minden embernek legyen az, szerb, tót, vagy akár román. A többséghez kell alkalmazkodni a kisebbségnek, a kisebbség feltételeit pedig tiszteletben kell tartani a többségnek; azaz a kisebbség magyarosodjék, a többség pedig követelje a magyarosodás mellett a tradíciók, a régi erkölcsök és szokások elpusztulását is.

A magyar többség ezt nem is kívánja; nem akarja lerombolni a házi tűzhelyeket; csak azt akarja, hogy legyen egy oltár, hova mindnyájan közösen méhessünk áldozni és ez az oltár legyen: a haza.

Ez oltár szentségét emelni és hogy e szent oltár csakugyan 16 millió ember közös áldozó helye legyen, ez képezi a közművelődési egyletek nemes, nagy feladatát. Épp azért üdvözölve legyenek a magyar

közművelődés és kultúra minden apostolai az ország fővárosában; s haza terve, legyen megáldva otthon folytatott működésük lépésről-lépésre

Színház.

Szerdán, e hó 16-án, Planquette gyönyörű zenéjű regényes operetteje „Ripp van Winkle“ került színre. Az előadást botránnyosan kis számu közönség nézte végig, pedig jutalomjátéka volt a társulat két legszorgalmasabb tagjának, az Árkosi párnak, kik minden szerepükben tudnak élvezetést nyújtani, s bizony melegebb pártfogásf érdemeltek volna.

Annál nagyobb dícséret illeti Árkosi Vilmost, ki szerepét oly gonddal és szépen játszotta meg, mintha zsufolt ház méltatta volna. Érvényre emelte szerepének minden részét úgy játékban, mint énekben.

Igen szépen domborította ki szerepének legnehezebb részét, azt, mikor mint öreg tér vissza, s teljesen megváltozott viszonyokat talál. Fogadja legalább az erkölcsi siker jutalmát, ha anyagiakban nem részesítették a háládatlan közönség!

A Zoltán Olga egyénisége — és még kevésbé alakja, melyet a II. felvonásban nem ártott volna tunikába burkolnia — nem felel meg a Liszt szerepének, kedvetlenül is játszott és gyönyörű énekszámait nem tudta kellő érvényre emelni, hanem azért rokonszenves megjelenés volt, mint mindig.

A polgármester szerepében Balogh jeleskedett, jelenéseiben állandó derűtségben tartva a kis számu közönséget, melynek megnevezésére néha talán többet is adott a jóból, mint kellett volna. A többi apró-cseprő szerep személyesítője is csak megállta helyét, a kar azonban nagyon rossz volt, és legszebb énekszámait teljesen elejtette, élvezhetlenné tette; ebben szorgoskodott a „zenekar“ (oh, nagyási hóbort!) két segédtagja is, kik a karmester öntudatos és praecise játékát nem kellően érvényre emelni, hanem lehetőleg tönkre tenni igyekeznek.

fiúvá válik és érezni tudó jellemmé magasztosul, akkor az ő feltestvéreit szívének egyik fele védeni, a másik vádolni fogja; rád gondolva megölelni vágyik őket, anyjára gondolva: eltaszítani magától; az egyik réven rokonok lesznek, a másikon messzebb fognak állani egymástól, mint az idegenek. Az apa által közös név és vér fűzi őket egymáshoz, az anya által: egy megbántó gondolat választja szét. Emelkedjenek bár, ugy, miként a Jákob lajtorjája, föl egész a memyországig a bölcsességnek paragrafusai: azért mégse fogják elhallgattatni soha az édes anya iránt érzett kegyeletnek halkán tiltakozó szavát.

Eddigi mérlegelésünk szerint házasságbontásod rád nézve, de csak a fiad révén, veszteséggel záródik.

Nézzük most a kérdés másik oldalát, tettesetős külsődnek természetes folyományát: titkos vágyódásodat legénykori szabadságod után; azt a visszaviró multat, mely a te szívedbe hazajár és virágos nyelven kedves emlékekről regél. Nem tagadom, lelkednek ez a titkos mesemondója valót mond, mikor a zajos multat földézi, mert hát legénykorodban ugyancsak végigélted az ezerégy éjszaka kát, azokat a megvalósított tündér-históriákat, melyekhez fiatalkori kedélyhullámzás adja a hangulatot, melyekben mámor fokozza a szomjuságot, gyönyör fakasztja

és hervasztja a lélek háremének virágait: a gyors keletű és rövid életű — vágyakat. Bor és dal és rózsabimbó, virágkertek, liliomerdők! — ezek után vágyódsz te, ezt óhajtod ismét vissza!

Számítgassuk kalmár módra, észszerű-e ez a vágyad?

Egyszerű a számvetésünk.

Ha ugy vagy meggyőződve, hogy a szélcsend pillanataiban, mikor ugyanis a mulató kedv egy kis szünetet tart: nem fogja meglátogatni lelkedet szíved száműzöttjeinek, hitvesednek és gyermekednek emléke — akkor bátran nézhetsz a második rózsaszüret elé!

Amde bolond dolog a mámor édes dallamába gyászhangokat vegyíteni, eldobni valamit azért, hogy nemsokára megsirassuk.

Ha így fog állni lelked számadása, — pedig aligha lehet másként — ugy ezuttal még hamarabb meg fogod unni azt az egyhangúságot, mely az örökös változásokban benne rejlik és ismét állandó frigyre lépsz. Mert a töröl metszett virágoknak egész seregénél többet ér egyetlen egy — mely gyökerestől a tiéd.

Ha pedig újból felhívtad a sorsot, hogy az esélyek kártyáit megkeverje, ha újabb játszmaiban keringenek ismét: föltevések, jó vélemények, illúziók, bizalmak, eskük és szívbéli hajlamok, akkor — ki tudja — nyer-

tes leszesz-e vagy vesztes és azért a jelenetért, melyet megnyertél, nem cserélnéd-e vissza azt a multat, mely akkorra már élveztet?

Mert bár mindig a jelenben élünk, de van lelkünknek egy hű szeretője: a jövő. és egy hűséges barátja: a mult. Amaz dalolva és tánczolva csevegi el hazugságait, emez igazságot mesél rokonszenves hangokon.

A szerető hűtelenné lehet, a jó barát oldaladnál marad! — A te multad nemcsak az életed folyásának, hanem a lelked képződésének is a története. Mozgó fényképek gyűjteménye a mult, lelked szentírásának az illusztrációja. Mással csupán a szöveget közölheted, de eltörpült éveidnek a délibábjait csak magad láthatod — te — és az, kinek a tiédde közös volt a multja és a szíve dobogása: — élettársad, gyermekednek anyja, a feleséged!

Kedves barátom! Ha azt hiszed, hogy ajtatosabb az, akinek két istene van; hogy hazafiasabb az, aki két hazát szeret és hogy boldogabb az, aki két asszonyt kapcsolt magához: akkor a családi élet szentháromságából, az apa, anya és gyermek természetes szövetségéből dobjad hát ki az anyát — és szerezz helyére másikat.

Feszl Géza.

Közepes számu, de lelkes közönség nézte végig a csütörtöki hazafias előadást. Gyárfás Ödön „1000 év“ című prologja nyitotta meg, melyet maga a szerző szavalt és pedig igen szépen, hatásosan, zajos tapsokat aratva, mely egyaránt szólt szerzőnek és előadónak, ki festői alak volt diszmagyarjában. A közlésre érdemes prologot mai számunk tárczarovata hozza.

Vörösmarty „Árpád ébredése“ következett, melyben Árkosi, Árkosiné, Sipos G., Gyárfás kötötték le figyelmünket szép szavalatukkal.

A diszeloadást Jókai „Zrínyi esküje“ zárta be, melyben ugy a szerepre, mint a sikerre nézve Németh Jánosnak jutott az oroszlanrész. Kötő és festői volt korhű jelmezében és maszkjában mint Zrínyi s drámai hévvel szavalt. Játszott, zajos tapsokat aratva nyílt színén is; napról-napra jobban beigazolja, hogy izmos és sokoldalú tehetség. Emelték a hatást megjelenésükkel és szavalatukkal Mezei, Gyárfás, Árkosi, nemkülönben hatásosan játszott Nagy Vilma is. Minden esetre dicsérendő egy-egy hazafias darab felélevenítése, és ez annál inkább kivihető, mert a társulat megfelelő erővel és — úgy látszik — megfelelő ruhátárral is rendelkezik.

Pénteken Madách világhírű drámai költeménye: „Az ember tragoediája“ ment. Kiváncsian néztünk ezen előadás elé, tudva azt, hogy kipróbált erőket és scenirozást igényel.

Kétkedéssel vegyült kíváncsiságunk nem volt indokolatlan. Gyárfás (Ádám), Árkosi (Lucifer) legjobb tudásuk szerint játszottak, de — haj! — egy ilyen darab színre hozatalához ez nem elegendő; keret is kell ahhoz! Nagy Vilma pedig talán csak nem hiszi, hogy ő az Éva-féle szerepek személyesítésére van hivatva!? Megtelelő szinpadialak nélkül játszani meg e szerepet, szálmassá válik.

A darab különben zóna-előadásban került színre, mi ha nem is hizelő Madách remekművére, annál jobb volt a kasszára, mert telt házat csinált, mely háládatos volt a szereplők nemes törekvése iránt és tapsaival nem fukarkodott.

Kérjük az igazgatót, hogy a fülledt, rossz levegőjű termet előadások előtt alaposan szellőztesse ki, mert a nélkül benne egy előadást végig kitarítani, a lehetetlenséggel határos!

Vegyes hírek.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Székely Istvánt a magyarbagói, Makkai Jánost és Makkai Kornéliát a magyarigeni állami elemi népiskolához rendes tanítókká, illetőleg tanítónővé nevezte ki.

— **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter Ádámosy Ferencz marosújvári m. kir. főbányahivatali gyakornokot a vizaknai m. kir. sóbányahivatalhoz pénztári ellenőrré nevezte ki.

— **A felekezeti középiskolák főfelügyelete.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter az erdélyrészi ev. ref. egyházkertület fenhatósága alatt álló nagyenyedi főgimnázium állami főfelügyeletévei az 1896—97. évekre Kuncz Elek kolozsvári tankerületi főigazgatót bizta meg.

— **Moretti L. Rezső** festőművész Budapestről tegnap reggel városunkba érkezett, hogy az általa festett Andrássy Gyula arcképét a vármegye intéző köreinek be-

mutassa és esetleg azt az ujonan építendő vármegyei ház díszterme részére megvételre felajánlja. A tegnapi nap folyamán alkalmunk volt a képet megtekinteni, és hizelő nélkül mondhatjuk, hogy a kép egy szépen, izlése- sen megfestett és különösen találó kép. Moretti mint arcképfestőt különben felesleges ajánlanunk; az ő művészete e téren ugyanis ismeretes széles e hazában. A festőművész képének megtekintését ismert előzékenységgel bárkinék is megengedi és a kép a városház termében bármikor megtekinthető. Felhívjuk rá műértő és műpártoló közönségünk figyelmét.

— **Képviselői közgyűlés.** Nagy-Enyed város képviselőtestülete a hó 21-én hétfőn délelőtt 10 órakor közgyűlést tart, melynek nevezetes tárgyai a városi szervezeti szabályzat némely §-ainak módosítása, az 1897. évi költségvetés előirányzatának megállapítása, a legtöbb adót fizető képviselők 1897. évre szóló névjegyzékének kiigazítása.

— **Figyelmeztetjük** közönségünknek fürödni szerető részét, hogy a városi uszoda még mindig rendelkezésre áll és e gyönyörű meleg napokban 17—19 fokos tiszta, üde vize igen alkalmas a fürdésre, amint hogy még mindig sokan is keresik fel a déli órákban.

— **Felhívjuk rendőrségünk figyelmét** a Magyar-utca 60. számú házára, melynek kapualjából, csaknem állandóan, minden egyéb foly ki, csak tiszta víz nem és meggyűlv az utcái csatornában, a közegészségre és köztisztaságra nem épen kívánatos.

— **A Bethlen-főtanoda** tulajdonát képező „Két hattyu“ szálloda kávéházi helyisége teljesen ujonan restauráltván, fővárosi szint öltött magára s vendégei legnagyobb kényelmére berendezve, jelzi azon örvendetes körülményt, hogy Nagy-Enyed város haladása ez évben érte tetőpontját.

— **Jomkipur.** E hó 17-én volt izraelita polgártársainknak egyik legnagyobb ünnepe, a Jomkipur, melyet izraelita polgártársaink a szokott vallásos szertartásokkal és ajtatossággal ünnepelték meg.

— **Hirtelen halál.** Gyulafehérvárt e hó 14-én Szebeni Ferenczné szül. Szenkovits Mari urnót sétaközben szélhűdés érte és mielőtt lakására szállították, meghalt.

— **Ratiu ablakai.** Ratiu János dr. egykori tordai román ügyvédnek annak idején, mint ismeretes, bevették egy kicsit az ablakait és macskazenével tisztelték meg hazafiatlan magaviseleteért. A csekélyke dolgot úgy felfújták a román lapok, hogy „lerombolt háza“ felépítésére 1000 frtot gyűjtötték össze a felbuzdult románok, pedig nem volt a kár 200 frtnyi sem. A barbár magyarok vandálizmusának bizonyítására még fényképeket is hoztak forgalomba Romániában, melyen a Ratiu háza volt látható lerombolt állapotban, a romokon pedig egy síró nő ült, ölében kis gyermekével. Így ébresztették fel a románok részvétét. Ratiu ezután jónak látta kitelepülni Tordáról. Nagy-Szebenben telepedett meg, de ott a saját vérei hálátlanságáról kellett már ismételtelen meggyőződni. A napokban ugyanis már másodsor verték be lakásának ablakait a románok. Vajjon most kik fogják összegyűjteni számára a „lerombolt ház“ árát?

— **Vásárlások az ezredéves kiállításán.** (Felhívás a közönséghez a hazai ipar pártolása érdekében.) Az ezredéves országos kiállítás általánosan elismert erkölcsi sikerét nagy mértéken előmozdítaná, ha a hazafias közönség a kiállító iparosok által

hozott áldozatokat kellőképpen méltányolná. Ez természetesen első sorban a kiállított tárgyak megvásárlása által történhetik. Előkelő köreink és általában nagy fogyasztó közönségünk a kiállításon meggyőződhetnek a magyar ipar versenyképességéről és számos oly kitűnő tárgyat találnak az ipari csoportokban, amelyeknek megvásárlása által jelentékeny szolgálatot tehetnek a kiállításban részt vett iparosoknak. Az ezredéves kiállítás messzeható jelentőségénél fogva is bizonyára sokan kívánnak egy-egy emléket beszerezni, hogy a későbbi nemzedékek méltánylását is biztosítsák a nagy nemzeti ünnep e méltó kerete számára. Felhívjuk tehát a mélyen tisztelt közönséget, hogy a kiállítás hátralevő idejét egyrészt szükségleteik fedezésére, másrészt emléktárgyaik bevásárlására a legjobban felhasználni sziveskedjék, hogy a hazai ipar iránt való elismerését az ezredéves ünnep alkalmából méltóképpen kifejezésre juttassa. Budapest, 1896. szept. 15. é. Az országos iparegyesület nevében: Gróf Zichy Jenő, s. k. elnök. Gelléri Mór, s. k. aligazgató.

— **Egy könyvtár ingyen!** A fővárosi lapok közül igen rövid idő alatt lett egyike a legkedveltebbeknek a „Magyar Ujság“, a hamisítatlan és igazi szabadelvűségnek ez az őszinte szószólója, melynek főszerkesztője Fenyvessy Ferencz dr. országgyűlési képviselő, felelős szerkesztője pedig Keude Zsigmond. Kedvelté és népszerűvé tették a lapot nemcsak iránya, nemcsak előkelő hangja, de kitűnő hirszolgálat, pontossága és magas színvonalon álló szépirodalmi rovata, mely a magyar irodalomnak legjelesebb produktumait közli. Tárczrovata, melynek vezetője Kóbor Tamás, a kedvelt író, gazdag és változatos, regényei pedig mindig vonzó és érdekfeszítő. Vezérecikkeit a főszerkesztőn kívül több kitűnő politikusunk írja. Köztük: Makfalvi Dósa Elek, Zay Miklós gróf, Óváry Ferencz dr. országgyűlési képviselők. Tárczairói pedig: Kóbor Tamás, Prém József dr., Werner Gyula dr., Vay Sándor gróf, Szarvas Mariska, Szöllőssy Zsigmond, Bartóky Mariska, Szeredai Leó, Toma Szilárd, Lux Terka, Erdélyi Zoltán, Ágai Béla dr., Beksics Gusztávné (Bogdanovics György), Kőrösy László dr., Zempléni Árpád stb. Kedvelt specialitását képezik a „Magyar Ujság“-nak humoros karczolatái, nemkülönben szerkesztői üzenetei, melyek közt a szerkesztőség készséggel ad felvilágosítást minden beérkező kérdésre, valamint élvezetes „Innen-onnan“ rovata. Közgazdasági rovata igen bő és alapos. A „Magyar Ujság“ naponként 16—24 oldal terjedelemben jelen meg és előfizetőit rendkívül értékes kedvezményben részesíti. A „Magyar Ujság“ előfizetői ugyanis egész ingyen kapják meg a „Magyar Ujság“ könyvtárának kiadványait, havonként egy kötet regényt, úgy, hogy a lap előfizetői egy év alatt egész könyvtárra tesznek szert. Mind a mellett a „Magyar Ujság“ olcsóbb, mint bármely más fővárosi napilap, a mennyiben előfizetési ára egész évre 12 frt, félévre 6 frt, negyedévre 3 frt, 1 hónapra 1 frt. Egyes számának ára a fővárosban 4 krajczár, vidéken 5 krajczár. Az előfizetési összegek legzélszerűbben postautalvánnyal küldhetők be a „Magyar Ujság“ kiadóhivatalához (Budapest, IV., Vármege-utca 15. sz.), mely készséggel szolgál mutatványszámmal is.

— **Gladstone és a zene.** Aligha van fáradhatatlanabb embere a continensnek, mint Gladstone. Visszavonult ugyan a politikától

de most sem szűnik nap-nap után bizonyítékát adni csodálatos tevékenységének. A legkülönbözőbb fajta munkálatokkal foglalkozik: értekezést ír Butler püspökről, összeállítja emlékiratait, amelyeket azonban nem szándékozik a nagy közönség elé adni, foglalkozik az örmény kérdéssel, buzdítja az íreket levelei és egyéb írásaival, elolvassa a neki ajánlott mukákat, a melyek száma légió, hozzászól minden felvetett erkölcsi, közgazdasági, társadalmi vagy filozófiai kérdéshez és ugyanakkor ráér a művészetekkel és a zenével is foglalkozni. A napokban Hawarden-ben dalverseny volt, amelyen mint a környék legelső birtokosa ő elnökölt és azonkívül, hogy díjakat is adott, egy megnyitó beszédet is mondott a zenéről, annak fontosságáról és szépégéről. Először a skót népdalokat méltatta, a melyekkel, úgy mond, elringatták őt álomba és a melyek most a gyermekkor álmaiba ringatják vissza. A minstrelek dalai, ezek a bus, borongós dalok, amelyeket a nép költött és amelyek nemzeti dalokká váltak nem egy helyen. Igazat ad Shaksperenek, aki azt mondja, hogy az az ember, akinek a lelkében nincs muzsika és akire az nem is hat, az képes minden rosszra, czivókásra és gazságra is. A zene Isten adománya — mondta Gladstone, hasonlóan Lutherhez, aki hozzátette még, hogy közel összefüggésben áll a theológiával. — Gladstone is így vélekedik és azért neki legjobban a templomi zene tetszik, a Palestrina, Soriano és Vitoria zenéje, római és velencei antifoniák, a gregoriánus énekek. Wagnert nem szereti, mert zenéje nem egyszerű, hanem keresett frázisok tömege. Guonod zenéjében, főleg pedig Morset Vita nevű oratoriumában sokat gyönyörködött. Az ősz államférfi, a ki most 87 éves, a tizenketezer főből álló hallgatóság előtt oly hévvel beszélt és oly erővel magasztalta a zenében rejlő nemzeti eszmét, hogy a közönség viharos éljenzéssel, formális diadalmenetben kísérte őt lakására.

— **Az inkasszáns kocsija.** Newyorkban vannak emberek, kik kizárólagosan csak kétékes és nehezen behajtható adósságok beszedésével foglalkoznak. Ezek egyike furfangos módot eszelt ki gyűlöletes mestersege megkönnyítésére. Kocsija tetején táblát alkalmazott, melyen feltűnő betűkkel e szavak olvashatók:

Ez a kocsis csak olyan emberek háza előtt áll meg, kik tartozásaikkal hátrálékban vannak.

Newyorkban minden ember, de különösen a kereskedők, annyira félnek ez ominozus kocsitól, hogy gazdáját formálisan megdöböljék a rég visszatartott dollárokkal, csak hogy tőle mielőbb szabadulhassanak.

— **Himlőoltás Afganisztánban.** Az afganisztáni emir házi orvosa tudvalevőleg egy angol nő, dr. Hamilton kisasszony, aki most azon fáradozik, hogy behozza a himlőoltást az emir országában. Hamilton kisasszony a múlt évben sahada kíséretében otthon járt Angliában és ez alkalommal megszerezte egy olyan borju-istálló modelljét, amelyben védhimlőoltó-anyagot állítanak elő. Kabolba visszatérve, a házi orvos kisasszony megmutatta a modellt az emirnek és megmagyarázta neki az oltás módját és hasznosságát. Afganisztánban minden év tavaszán nagy himlőjárvány grasszál, melynek a gyermekek egy ötöde áldozatul esik. Az emir természetes eszével csakhamar felfogta a himlőoltás hasznát és elhatározta, hogy himlőoltó anyag termelő állomásokat létesít

az országban. Egyben fölhitte összes alattvalóit, hogy támogassák a gyermekek kötelező beoltásának keresztülviteleben. Az első istálló építését már megkezdték.

— **Mi az ember?** Nem csupán por és hamu, mert az emberi testben 13 elem van, melyek közül 8 szilárd. Főalkatrésze a szény, rendkívül komprimált állapotban. Egy 70 kilogramm súlyu emberben 44 kilogramm szény van, mely rendes körülmények között 28 köbméter területet foglalna el. Ugyanazon emberben van továbbá 7 kilogramm könny, mely szabadon 80 köbmétert venne igénybe. A többi három gázalakú elem lényen (172 kgr.), chlor (0.8 kgr.) és fluor (0.1 kgr.) A példaként felvett emberben van továbbá még 22 kgr. szén, 800 gramm foszfor, 100 gramm kén, 1750 gramm calcum, 80 gramm kalium, 70 gramm natrium, 50 gramm magnézium és 45 gramm vas. Látható, hogy az emberi testben nincs nemes érc s alkotó elemei mind közönségesek és olcsók.

— **A japáni császárnéről.** Harukról, a jelenleg 46 éves japáni császárnéről egy japáni lap a következőket írja: Sok éven át a császárné csak a japáni udvari viseletben fogadta azokat, kik kihallgatásra jöttek hozzá. 1886-ban elrendelték, hogy az udvarnál mindenki európai diszruhában jelenjék meg. A császárné részére a német udvarnál divó szabás szerint Berlinből rendelték öltözéket, de tapintatosan és mások érzelmeit kímélve, a császárné még egy ugyanolyan ruhát csináltatott Japánban a japáni szövetekből. Ezt a ruhát viselte a dél-előtti, a berini öltözéket pedig a délutáni fogadásoknál. Modernebb lett a gyémántdiadémmal és strucztoakkal koronázott hajdiz is. 1888 óta a császárné és udvarhölgyei csak európai viseletben járnak, a régi japáni udvari viselet pedig már csak az özvegy császárné palotájában látható. A császárné oly egyszerűen él, mint alattvalói bármelyike. Reggel korán kel, délelőtt többnyire olvas, ír vagy lovagol, titkárainak diktál leveleket vagy fesztelen kihallgatásokat ad. Nagy pártolója a jötekonysági egyleteknek. A legutóbbi háború idején kötszereket készített a vöröskereszt kórházai részére és meglátogatta a csataterről hazahozott sebesült katonákat. Meghallgatta minden sebesült elbeszélését, megdicsérte a bátrakat, megvizsgáltta a kötségeesetteket és mindegyiket megajándékozta. Ilyen és hasonló cselekedetek teszik, hogy a japáni nép valóságilag imádja császárnéját.

— **A koreai király szabója.** Korea királya nemrég európai diszruhát csináltatott magának és ez nem kis gondokat okoz neki, mint a „Jomiuri-Simbun” című japáni ujság írja, egy Affada nevű, japán származású szabómester, kinek Szöulban, Korea fővárosában van üzlete, csinált a király számára egy európai szabású öltözetet, 560 yeuért, ami körülbelül 256 forintot tesz a mi pénzünk szerint. Történt pedig, hogy ez év február 1-én a régi minisztérium megbukott, a király az orosz követségnél keresett menedéket és a nagy zürzavarban elfelejtették a számlát kifizetni. A szabó azonban nem feledkezett meg, hanem zaklatni kezdte a királyt, ki azután megígizte neki, hogy ő egy krajczárt sem fizet mert régebbi házi minisztere nem nyilatkozott a mostani előtt, hogy a ruha ki van e már fizetve vagy sem. S e kijelentés valószínűnek is látszik, mert a mostani házi miniszter sajátkezüleg némitotta el örökre elődjét, kinek ebben a kellemetlen pillanatban sem

kedve, sem ideje nem volt arra, hogy utódjának végső szavaiban a szabómester fizetetlen számláját különös figyelmébe ajánlja. A szabó most, mivel más uton-módon nem képes a pénzhez jutni, a Szöulban levő japáni követhez fordult segítségért. A számla remélhetőleg nem fog nemzetközi bonyodalmakat okozni.

— **A walesi herceg adósságai.** A walesi herceg, bár nagyapa, költségek dögában most is fiatal ember, a ki Milán királyi mértékben csinálja néha az adósságot. Hirsch bárónál is volt a hercegnek 40 milliónyi adóssága. Párisi távirat szerint most az angol királynő elhatározta, hogy kifizeti ezt a 40 milliót, annyival is inkább, mert Hirsch báró örökösei nem akarnak már tovább hitelezni.

— **Mesterséges agy.** Huntley amerikai tudós kutatásai nemcsak eredetiek, de sok tekintetben fantasztikusok is; azt állítja, hogy az emberi agy állaga vagy uton előállítható. Mister Huntley abban a határozott meggyőződésben van, hogy az az ember, aki agyát a Huntley által vegyi uton készített agygyal kicserélné, ép oly logikuson gondolkoznék és cselekednék, mint azelőtt. És az amarikai nem is mond le a reményről, hogy fog akadni ember, aki magát a kísérletnek aláveti. Huntley az amarikai lapokban „csábító” ajánlatot tesz közzé. És valóban nem lehetetlen, hogy a vállalkozó szellemű yankeek között erre is akad ember.

— **Azok a boerek.** Daczára annak, hogy a mestertéges esőcsinálásra irányuló kísérletek nagy kudarcot vallottak Amerikában, Transvaalban is megpróbálták azt, hogy ágyulövésekkel kényszerítsék a felhőket arra, hogy víztartalmukat a szomjas földre lelöcsöljék. Az eredmény itt is az volt, hogy a mesterséges esőcsinálás nem sikerült, de az istenes boerek szentségtörésnek vették a felhők ellen intézett ostromot és lón nagy felzudulás a néptanácsban. A tanács több tagja indítványt tett, hogy tiltásuk el az istenkáromló experimentumokat. A tanács két pártra oszlott és izgatott vita indult meg, melybe beleszólt az elnök is, aki kijelentette, hogy ágyukkal löni a felhőkre, lázadás a mindenható ellen és megbüntetendő. A néptanács erre el is határozta, hogy büntetéssei sújtja az esőcsinálókat. Látnivaló ebből, hogy a boerek nem akarnak pörbe keveredni az uristennel.

— **Amerika őslakói.** Az óhiói régészeti társaság két tagja Ohio állam Koshokló nevű kis városa mellett egy történelem előtti emberfaj nyomára akadt. Ásatások alkalmával ugyanis egy sírban öt különös alkotásu csontvázat találtak. A csontvázak igen csodálatos típusu emberfajé lehetnek; azt kell föltételezni, hogy Amerika őslakói sokkal kisebb testalkatúak voltak, mint a mai emberiség. Koponyájuk sokkal szélesebb, mint az ethiopiai emberfajé; előrenyúló hegyes állcsontjuk van, kis fogsoruk és nagyon kis agyvelőüregük. A sírokban még kókéseket, baltákat és egyéb lőszerszármakot találtak.

— **Nero sirja.** Mária születésének napját az idén a római Santa Maria del popolo templomban különös fényvel ünnepelték meg. E templom patrónája Mária, kinek a templomban egy nagyértékű képe látható. Egy vatikáni lap most fölemlíti, hogy e templom helyén ezelőtt egy díofa állt, mely alatt Nero császár volt eltemetve. A fát ezért Nero fájának hívták. II. Pascal pápa a fát kivágatta, a csont maradványokat onnét eltávolíttatta s a fa helyébe az említett templomot állíttatta.

— **Meilhac billiárdja** eladó. A jeles író tudat tekeasztalán, amelyen annyi világhírű ember lökdöste az elefántcsont golyókat. Dumas nagyon gyakran játszott karambolt Meilhac kollegájával. A billiárdot elárverezik. A tekéző termet Meilhac könyvtáru rendezi be. Könyvtárában többek közt van egy Moliéro-kiadás, amely harmincz-ezer frankot ér.

— **A pusztuló romantika.** Hálnak, egyre hálnak a romantika mosolygó alakjai. Maholnap kivész ez az egész fátyolszerű alkotmány és az álmok — álmok nélkül maradnak. A diák-romantika szenvedett most súlyos és igazán pótolhatlan veszteséget: elszűnyedett a Robinson szigete. Mindannyian valamelyes jóleső érzellemmel gondolunk vissza azokra a gondatlan időkre, amikor lázas arccal és mohó szemekkel olvastuk Robinsonnak és az ő derek, hűséges Pentekjének a történetét. Vele éreztük az éhség kínjait és velük együtt örültünk, ha visszaverték a vadembereket. Az iskolából kimenet, szabad délutánokon magunk is eljátszottuk a Defoe érdekes regényét. Én voltam Robinson, te volál Pentek, ti az indiánusok és a lakatlan sziget valamelyik valamelyik sűrű bozót. A diáksziveknek, ezeknek a rajongó, dus képzelmű jószágoknak mennyi galibát és mennyi élvezetet szerzett Robinson! Néha magunknak is kedvünk kerekedett felcsapni Robinsonnak, de igazi, valóságos Robinsonnak. Főleg vizsgák után, amelyek nem sikerültek. És nem egy indult világnak a diáknép közül, de a legközelebbi faluból mindig visszatereltek az apró Robinsonokat. Ezentul mindennek vége: nem fognak vágyakozni többé a Robinson szigetére az apró diákok. A Robinson szigete nincs többé. Amint Valparaisóból jelentik, a Juan Fernandez nevű sziget, amelyen az első lakó Selkirk Sándor, a Defoe Robinzonja volt — nyomtalanul eltűnt a tengerben. Hová fognak indulni ezentul kalandos fejű diákok rosszul sikerült vizsgák után?

— **Mark Twain leánya.** A híres humorista nemrég elhunyt leánya, Olivia, nemcsak szép, de nagyon tehetséges fiatal leány is volt. Amikor atyja könyvkiadójának egész vagyonát elvesztette, elhatározta, hogy saját szakállára szerez új vagyont és új dicsőséget a Mark Twain névnek. Pompás éneklő hangja volt, mely Párisban, Marchesi aszszonytól nyerte első iskoláztatását. Folytatta hangja kiképzését, hogy értékesíthesse torka kineseit és mialatt Mark Twain anyagi helyzetén javítandó, egy nagy lap megbízásából világ körüli utra indult, leánya reggeltől estig a zongora mellett ült, hogy hangját kiképezze. Annnyira szorgalmas volt, hogy belebetegedett a túlságos megerőltetésbe és amikor fölépült, kitént, hogy hangja sokat szenvedett és pihenésre van szüksége. A fényes énekesnői karriernek tehát el volt vágva az útja. Más leány abba hagyta volna a küzdelmet és belenyugodott volna sorába, de nem Olivia. Az írói tollhoz nyult, amire való tehetségének már korábban jelet adta és fáradhatlanul addig ült az íróasztalnál, míg egy kötet élénk fantáziával megírt, drámai hangulatu vázlatot hozott össze, melylyel a nyilvánosság elé lépni készült. Barátai dícsérték a munkát, de ő nem bizott sikerében és egyre csiszolt és dolgozott művéen és annyira belemélyedt a munkába, hogy újra belebetegedett a túlerőltetésbe. Két nap múlva Angliában kellett volna utaznia, hogy viszontlássá családját, de megviselt szervezete ágyba döntötte, amelyből

nem is kelt föl többet. Nem sok idő telt bele és bátor szíve megszűnt dobogni. Akik ismerték, mélyen fájlalták Olivia halálát és megvannak róla győződve, hogy nagy sikert ért volna el Mark Twain leánya, ha tettereje nagyon is gyöngye szervezete miatt hajótörést nem szenved.

— **A hölgyközönségnek** ajánljuk Spitzer S. ismert legyező- és ernyő-gyári raktárát (Budapest, Bécsi-utca 2. szám), hol legdúsabb a választék és az árak a legjutányosabbak.

— **Az ezredéves kiállítás** alkalmából általános elismerésben részesült Kajári Dezső (Budapest, Dorotya-utca 9. sz.) kizárólagos karlsbadi cipőraktára, hol nők, urak és gyermekek részére a legkittünőbb és legjutányosabb árak nagy választékban kaphatók és mérték után készíttetnek.

— „**Plasticon**“, ez a fiatal vállalat, amely az ezredéves kiállítás látványosságai közt az első, ma már találkozó helye a vidékieknek. Ötven krajczárért káprázatos látványosságot nyújt a látogatóknak.

Meteorologiai jelentés szept. 16-tól szept. 19-ig.

Nap	Óra	Légnyomás 700	Hő	Szél iránya és erőssége	Borulat	Csapadék	Hő napi max. min.
7	68.4	+11.9	—	0	—		
16	2	66.3	+23.3	S ₁	1	—	+24.2 +10.9
	9	67.3	+16.0	S ₂	0	—	
7	68.1	+13.2	SE ₁	0	—		
17	2	65.7	+24.2	S ₂	6	—	+27.0 +11.3
	9	66.7	+16.2	—	3	—	
7	67.1	+13.5	NW ₁	1	—		
18	2	64.9	+25.0	N ₂	4	—	+25.4 +9.9
	9	65.7	+15.8	—	1	—	
7	64.5	+12.4	NE ₂	0	—		
19	2						
	9						

Kilátás: Derült és meleg idő, később borulás és eső valószínű.

* A légnyomás tenger színére van átszámítva. — Hő C° fokokban. Szél iránya: N — észak, S — dél, E — kelet, W — nyugat. Szél erőssége = 1—10 i. Borulat foka = 1—10-ig. Csapadék mennyisége milli méterekben értendő. ☉ = eső, * = hó, ▲ = jég, Δ = dara

Irodalom.

Budapesti Napló, az újságírók lapja. Élveken emlékszik még a magyar közönség annak a tizenhatsz magyar újságírónak az esetére, akik ez idén július végével testületileg odahagyták a Pesti Napló szerkesztőségét és megalapították a maguk erejéből, minden vállalat mellőzésével, a szerkesztőség saját tulajdona gyanánt a Budapesti Naplót. A lelkes kis csapat most alig négy hét lefolyása után a szabadelvű magyar közönségnek legkedveltebb újságszolgáltatója lett. Magával hozván a régi szerkesztőségéből fényes és jóhírű írói neveket, bámulatos szorgalommal és kitartással gyűjtve mindennap össze mind azt, ami a szerkesztőség, e lap szabadelvű és független politikájának, nemzeti érületének és magas izlésének minden huszonnégy órában ismétlődő bizonyosságát adja: a Buda-

pesti Napló ma már nemcsak keletkezésének történetében új és eredeti, de a közönség szimpatiajának gyors felköltésében is eddig nem látott példát mutat. És minden szám arra vall, hogy a Budapesti Napló alapítói megérdemlik ezt a támogatást. A Budapesti Napló-nak friss és megbízható értesülései, komoly, tartalmas politikai cikkei, amelyek nyomatékosan teszik a keletkezésére új, de politikai súlyra már is jelentékeny újság véleményét, tárczarovatának magas irodalmi színvonala, kitünően szerkesztett közgazdasági rovata, gazdag hír- és művészeti rovata s egyéb közleményeinek változatossága és folyton gyarapodó bősége: napról-napra ékesszólóan tanuskodnak arról, hogy a Budapesti Napló fényesen megfelelt a legvérmesebb várakozásnak is, amely megjelenését megelőzte.

A Budapesti Napló szerkesztősége, amely csakis addigi munkásságára, hírlapírói sikereire hivatkozva és a közönség szimpatiajára appellálva fogott hozzá bator vállalkozásához, nem csalódott önbizalmában és nem csalódott a közönségében, amely nagy szeretettel karolta fel ügyét az első percztől fogva. És hogy a közönség se csalódjék benne, arra vállatve, szakadatlan buzgósággal és lelkesedéssel törekszik. A szerkesztőség, amelynek belső tagjai: Vészi József főszerkesztő, Braun Sándor felelős szerkesztő, Ábrányi Emil, Clair Vilmos, Cerri Gyula, Erős Gyula, Fái Béla, Gergely István, Holló Márton, Horváth Elemér, Janovics Pál, dr. Kovács Jenő, Lyka Károly, Márkus József, dr. Merkl Adolf, dr. Márton Miksa, Papp Dániel, Pekár Gyula, dr. Soltész Adolf, Sváb Tivadar, Thury Zoltán, napról-napra egész erejét, egész lelkesedését, összes hírlapírói kvalitásait viszi a harcba Hűséges szövetségese ebben a külső munkatársak díszes serege, amelyből csak Ágai Adolf, Bessenyei Ferencz, Békefy Antal, Eötvös Károly, Feszl Géza, dr. Hagara Viktor, dr. Halász Ignác, Kupa Árpád, Malonyay Dezső, Munkácsy Kálmán, Szabóné-Nogáll Janka, Szana Tamás, Szántó Kálmán, Tömörkény István neveit említjük most.

Ez a rugója a Budapesti Napló eddigi példátlan nagy sikerének és biztosítéka jövőndé szilárd existenciájának. És még egy. Annak az újságnak, amely senkié másé, csak a szerkesztőségé és a közönségé, amely semmiféle idegen tőke szolgálatában nem áll és csak a maga munkálkodó embeinek, meg a magyar közönségnek, a magyar hazának, a magyar nemzeti ügynek és a magyar szabadelvűségnek az érdekeit szolgálja: ebben a függetlenségben semmihez sem hasonlítható hatalmas erőforrása van. Olvasóink figyelmét újból is felhívjuk a Budapesti Napló-ra és ismételve legmelegebben ajánljuk ez újságot. Olvasásra az újdonságok iránt érdeklődőknek és valóságos lelki épülésükre azoknak, akiknek a magyar hírlapirodalom magas színvonalában és magyar írók és újságírók hangyaszorgalmában kedvük telik.

Piaci árak.

Nagy-nyed, 1896. szeptember 17.			
Buza legjobb	1	véka	1-05
" közepszerű	"	"	— 90
Kétszeres legjobb	"	"	— 80
" közepszerű	"	"	— 70
Rozs legjobb	"	"	— 70
" közepszerű	"	"	— 65
Zab legjobb	"	"	— 40
" közepszerű	"	"	— 35

Kukorleza (tengeri)	1 véka	—80.
Burgonya	" "	—35
Széna legjobb	egy szekér	5.—
Szalma legjobb	" "	2.—
Bikkfa 1 köbm. keresztirányú nélkül, 1 m. hosszú	" "	3-50
Cserfa 1 " " " " " "	" "	3-20
Tölgyfa 1 " " " " " "	" "	3-50
Faszén kemény	egy hektoliter	1-70
Marhahús	1 kilogramm	—36
Sertésbőr	" "	—44
Szalonna	" "	64-72
Disznósőr	" "	—75
Vöröshagyma	" "	—10
Fokhagyma	" "	—10

Csarnok.

Durand és Durand.

— Egy bohózat életrejeza. —

Megvallom őszintén, soha se viseltem valami nagy bizalommal a Durandok családjára. A legelső Durand, akivel — egy francia regényben — szerencsém volt megismerkedni, egy tengerészkapitány volt. Ez az úr, egy igazi tengeri szörnyeteg, a regénynek miúdjárt a 2-ik oldalán elindult hajójával a havrei-i kikötőből Kinába s hat hónapig oda maradt. Ugyanazon a 2-ik oldalán egy feketeszemű fiatal asszonykát hagyott itthon magára, aki a 3-ik oldalán annyira unta magát, hogy a 4-iken már egy csinos udvarlója volt, aki katonatiszt volt, s szintén Durandnak hívták. Durand — a tengerészkapitány — mint előre sejteni lehetett, az 58-ik oldalán megkapta a szarvait, s a história vége az volt, hogy mikor a nem tudom hányadik oldalán hazaérkezett, olyan kétségtelenül megbizonyosodott a felől, hogy uzsonna ürügye alatt meghívta a hajójára a feketeszemű asszonykát, meg katonatiszt névrokonát és — a regény utolsó oldalán — a levegőbe röpítette hajóját magamagával, a hűtlen asszonnyal, csábítóval és a Kinából hozott értékes árukkal egyetemben.

Ezóta a legnagyobb bizalmatlansággal, mondhatnám ellenszenvvel viseltetem a Durandok iránt.

Ha valaki tengerészkapitány, — mondtam magamban — aki hat hónapra oda hagyja a fiatal feleségét, annak sok mindent számításba kell venni; a többek közt azt is, hogy egy huszonkét éves asszonykának, akinek fekete szeme van (a feketeszemű asszonyok tudvalevőleg nagyon szenvedélyesek), hat havi egyedüllét egy kicsit nagyon is sok. Anyira sok, hogy sok volna még ha kékszemű lenne is (a kékszemű asszonyok tudvalevőleg kevésbé szenvedélyesek) s azért minden körülmények közt tulzott dolog olyan borzalmas tragédiát csinálni a dologból, mint amilyen egy hajónak százezereket érő kínai rakományával együtt, a levegőbe való röpítése! Még ha előbb kirakta volna az értékes kínai árukat, hagyján!... Azt, hogy valakit Durandnak hívnak, nem tekinthetem enyhítő körülménynek!

Még számtalan Durand-al találkoztam azután a köcsönkönyvtárban.

Az egyik okos volt, a másik ostoba, a harmadik pazarul költelekező, a negyedik gyálázatosan fukar, az ötödik költői hajlamú, a hatodik prózai, mint egy beszózott hal... sőt egy külsőleg egészen igénytelen könyvben találkoztam egyszer egy egészen kifogástalan, szeretetreméltó és kedves Duranddal, de a Durandokkal szemben táplált előítéletemenél fogva ezzel se tudtam megbárátkozni.

Ilyen előzmények után ültem be a Vig-

színház nézőterére, annak a vidám arnyulatu színháznak legutóbbi premiére-jén. A színlapon fehérről feketére ez volt oda nyomtatva:

Durand és Durand.

— Bohózat 3 felvonásban. Irta: Ordonneaux és Valabrégue. Fordította: Kürthy Emil.

A Durandoknak irodalmi emlékeimben való legelső ósajja merült fel emlékezetemben: a felszavazott tengerészkapitány, feketeszemű asszonykájával, csábítóval és értékes kínai rakományával, teli hajójával és valami eszöndes borzalom futott végig a hátamon.

Egy nappal a bemutató előadás előtt találkoztam ugyan, a Népszínház hátulso kis színészbejárója előtt, Kürthy Emil író-társammal, aki így szólt hozzám:

— Erősítse meg holnap estére az oldalbordáit, mert még soha életében nem kaczagott annyit, mint a mennyt holnap este kaczagni fog.

— Ugyan min? kérdeztem tőle.

— A Vigszínház új darabján, a Durand és Durand-on!

Ennek a kedvező jóslatnak dacára azonban se tudott elmaradni fentebb említett háttorzongatásom.

— Szegény Kürthy kollégám! — monologizáltam magamban, mialatt a színház megtelt közönséggel — hogy még kaczagni tudjak a Durandokon? S hozzá még kettőn?! Ön bizonyosan nem ismeri a feketeszemű asszonykát, a szép katonatisztet, meg az értékes kínai rakományt, akit s illetve a melyet a borzalmas Durand a levegőbe röpített hajójával együtt! Én azonban ismerem ezt a viperafajzatot, mely úgy csinálja a legborzalmasabb tragédiákat, mint a hogy a magunkfajta ember egy cigarettára gyújt rá!... Csalódik! Nem fogok kaczagni s a legenyhébb mosoly is rá fog fagnyi az ajkamra!...

... Aztán felgördült a Vigszínház függönye és legördült, aztán újra felgördült, meg újra legördült, s a harmadik felvonásban ismét fel és ismét le és mikor vége volt Ordonneaux és Valabrégue urak darabjának, a színházból kitóduló közönség tömegében egy orvos barátomat vettem észre, aki kiváló szakember a svéd gimnasztikában és a lírikus versek költésében.

— Hahaha! — kaczagtam én. — Kedves doktor, hahaha... írjon nekem, hahaha...

— Hahaha! kaczagott ő. — Mit? Hahaha! Egy... hahaha!... lírikus... hahaha! verset? Hahaha!

— Hahaha! — kaczagtam újra én. — Nem, hahaha... Valamit kaczagógöres elen... Hahaha!

— Hahaha! — kaczagott újra ő. — Erre, hahaha... nekem magamnak is szükségem volna!... Hahaha!

És így kaczagott a kitóduló közönségben minden második ember. Aki nem kaczagott, az csak azért nem tette, mert már nem bírták az oldalbordáit.

Mikor elhagytam a színházat, azt mondtam magamban, hogy Kürthy Emil író-társam kész próféta: csakugyan nem kaczagtam soha életemben annyit, mint a Vigszínháznak azon az új bohózatán! S minthogy a mai szomorú világban az emberiségnek az a legnagyobb jötevője, aki egészségesen meg tud kaczagtatni beuntunket, kibékültem a Durandok fajzatával, mint az emberiség jötevőivel.

A levegőbe röpített hajó Durand tengerészkapitánnyal, a feketeszemű asszonykával, a szép katonatiszttel meg az értékes kínai rakományval olybá tűnt fel előttem, mint egy engesztelő áldozat, a melynek sötét tragikumára az erkölcsi világrendnek mulhatatlanul szüksége van, hogy mi fogyatkozásokkal teli emberek annál jobban meg tudjuk élvezni az élet vidám bohóságait.

Mikor éjféltájt az Otthon klubunkból hazafelé ballagtam, az Oktogon-tér sarkánál hang ütötte meg fülemet:

— Hahaha! — szólt az egyik.

— Hahaha! — felelt rá a másik.

... Ezek a Vigszínház új darabjáról, a Durand és Durand-ról társalognak, szótlan magamban és az emberiség jövője iránt teljesen megnyugodva mentem haza.

Márkus József.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÜRÖK BERTALAN.

Kiadók: Cirner és Lingner.

Cirner és Lingner könyvnyomdája, Nagy-Enyeden.

Alsófehér vármegye főispánjától.

Sz. 727—1896. főisp.

Pályázati hirdetés.

A kormányzatomra bizott Alsófehér vármegye marosújvári járásban megüresedett **járásí főszolgabírói**, továbbá a vármegye tisztikarában üresedésben álló **két szolgabírói** állásra ezennel pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, akik ezen, és pedig a járásí főszolgabírói 1100 forint évi fizetéssel, 200 frt lakbérrel, 150 forint irodatartási átalánnyal, 200 frt uti átalánnyal; a szolgabírói egyenként 800 frt évi fizetéssel és 150 frt évi lakbér illetményekkel egybekötött állások valamelyikére pályázni ohajtának, hogy kellően felszerelt és életkorukat, családi állapotukat, eddigi alkalmaztatásukat feltüntető, továbbá az 1883. évi I. t. cz. 3-ik §-ában előírt képzettségüket igazoló folyamodványaikat hozzám **folyó évi október hó 15-ig** terjeszszék be.

Nagy-Enyeden, 1896. szeptember hó 15-én.

Zeyk Dániel s. k.

844 2-3

főispán.

Ajánlok felenyedi rak-táromból első osztályu

TÉGLÁT

1000 drbként 13 frtért.

Megrendeléseket elfogad szentkirály-utezai faraktári irodám.

N.-Enyed, 1896. szept. 7.

Tisztelettel
KLEMM PÁL.

831 2-5

A „Közérdek”

a megye egyetlen politikai lapja. Egyike a vidék leg-
elterjedtebb lapjainak, s mint ilyen,

 hirdetések közlésére

kiválóan alkalmas.

Aki tehát olcsón s biztos sikerrel akar hirdetni,
forduljon bizalommal lapunk kiadóhivatalához.

Ujságírók lapja !!

845 1-3

Ujságírók lapja !!

Budapesti Napló

A magyar sajtóban páratlan az a siker, amelyet a

Budapesti Napló

mindjárt első megjelenésekor aratott és az egész világ sajtójában példa nélkül való, hogy egy szerkesztőség maga
alapított volna és adna ki politikai napilapot.

A BUDAPESTI NAPLÓ

a szerkesztőség tulajdona, nem adta magát semmiféle vállalkozás rendelkezéssé hatalma alá. Független tehát felfelé
is, lefelé is minden irányban.

A BUDAPESTI NAPLÓ

a magyar intelligencia lapja. Politikája a legtisztább szabadelvűségnek és a magyar nemzet igazainak útján halad.

A BUDAPESTI NAPLÓ

amelyet a Pesti Napló július 30-án **testületileg kilépett szerkesztősége** alapított, hasábjain egyesíti a magyar
politikai, irodalmi és zsurnalisztikai elterjedtebb neveit.

A Budapesti Napló főszerkesztője: Vészi József. * A Budapesti Napló felelős szerkesztője: Braun Sándor.

A Budapesti Napló belső dolgozótársai:

Ábrányi Emil
Clair Vilmos
Cseri Gyula
Erős Gyula

Fái Béla
Gergely István
Holló Márton
Horváth Elemér

Janovics Pál
Dr. Kovács Jenő
Lyka Károly

Márkus József
Merkl Adolf
Dr. Márton Miksa
Papp Dániel

Pekár Gyula
Dr. Soltész Adolf
Sváb Tivadár
Thury Zoltán

A szerkesztőséghez csatlakozik a külső munkatársak, cikkkirók és tárcázairók díjazás sora:

Ágai Adolf, Bessenyei Ferencz, Békefy Antal, Eötvös Károly, dr. Hagara Viktor, Feszli Géza, dr. Halász Ignác, Kupa Árpád, Malonyay
Dezso, Munkácsy Kálmán, Szabóné-Nogall Janka, Szana Tamás, Szanto Kálmán, Tömörkényi István.

A BUDAPESTI NAPLÓ

rovatai gazdagok, értesítései kitűnőek. Az egész ujság friss, eleven, temperamentumos és minden rovatában az izlést, az
előkelőséget és a megbízhatóságot ismeri legfőbb törvényének.

A Budapesti Napló

egyedüli jogosított magyar kiadásban közli Georges Ohnet világhírű francia írónak „Hiábavaló gazdagság”
című remek regényét, amelynek összes eddigi folytatásait megküldjük újonnan belépő előfizetőinknek.

Előfizetés: egész évre 14 frt, félelve 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr, egy hóra 1 frt 20 kr.

 Mutatványszámokat nyolcz napig ingyen küld a kiadóhivatal.

Szerkesztőség: Ferencz-körut 28. Kiadóhivatal: Teréz-körut 41.

Olvassa mindenki az ujságírók lapját: a **Budapesti Naplót.**